

Никола М. Петаковић
 Библиотекарско друштво
 Србије
 nikolapetakovic@gmail.com

UDK 02:061.2]:005.745(497.11)"2019"(049.32)
 02:005.745(497.11)"2019"(049.32)

МАЛЕ БИБЛИОТЕКЕ У ВЕЛИКОМ ДИЈАЛОГУ ЗА ПРОМЕНЕ

*(16. конференција Библиотекарског друштва Србије и
 обележавање Дана библиотекара Србије 2019)*

Шеснаеста по реду конференција Библиотекарског друштва Србије са међународним учешћем одржана је 12. и 13. децембра 2019. године у Београду, у Народној библиотеци Србије. Већ годинама уназад традиционално годишње конференцијско окупљање библиотечких радника и стручњака у области библиотечно-информационе делатности у организацији Библиотекарског друштва Србије резервисано је за средину децембра. Тако је било и овога пута, а тема конференције носила је назив „Мале библиотеке у великом дијалогу за промене”.

Према унапред замишљеној одредници организационог и програмског одбора Конференције, стручни скуп је настојао „да отвори простор за дијалог о темама, које се, пре свега, тичу малих или мањих библиотека, како би се пажња стручне јавности овом бројном и разноликом сегменту библиотечно-информационе делатности”, а под појмом малих библиотека подразумевао се „широки спектар установа и организација библиотечно-информационе делатности, које до сада нису биле у фокусу БДС конференција: библиотеке са једним запосленим, специјалне библиотеке и библиотечно-информациони центри, библиотеке високошколских и научноистраживачких институција, јавне библиотеке (мање градске и општинске библиотеке), школске библиотеке итд”.¹ Појам *мале библиотеке*

¹ Мале библиотеке у великом дијалогу за промене, XVI конференција Библиотекарског друштва Србије, <https://bdskonferencija2019.wordpress.com> (преузето 5. 4. 2020).

у овом случају никако није „био ограничен величином књижног фонда, бројем запослених или читалаца библиотеке”, већ је био у „функцији стављања у заједнички контекст дијалога великог броја организација, које се баве пружањем библиотечко-информационих услуга, односно заштитом културног или научног наслеђа”.²

Недељу дана пре одржавања Конференције, претходио је претконференцијски дан посвећен делатности школских библиотека и оснаживању библиотека и библиотекара локалне заједнице. Саветовање 21. век у школској библиотеци, у организацији Библиотекарског друштва Србије и Градске библиотеке у Чачку, одржано 5. децембра 2019. године у здању нове зграде чачанске Библиотеке, окупило је представнике матичних служби јавних и две националне библиотеке у Србији, школске управе Моравичког округа, Друштва школских библиотекара Србије и школске библиотекарке у Моравичком округу, те заинтересоване госте – библиотекарке Србије и пријатеље из Словеније са Института информацијских знаности из Марибора. Након срдачних речи добродошлице директора библиотеке у Чачку и председника БДС-а др Богдана Трифуновића, обраћања др Добриле Бегешишић, начелника Матичног одељења Народне библиотеке Србије, Слађане Парезановић, начелника школске управе Моравичког округа и Мирјане Радовановић Пејовић у својству члана Управног одбора Друштва школских библиотекара Србије, своја излагања у оквиру прве радне сесије поднели су Дубравка Илић, руководилац Матичне службе ГБ Чачак, Романа Мухвич Шумандл и Душан Стошић са Института информацијских знаности из Марибора, а такође је најављено 2. допуњено издање Приручника за школске библиотекарке у издању Градске библиотеке у Чачку. Друга сесија имала је за задатак кратко презентовање школских библиотека Моравичког округа, са заједничким насловом „Прихвати изазов – буди школски библиотекар”. Гошће саветовања биле су Мирјана Радовановић Пејовић и Ана Дуковић, које су представиле искуства са конгреса Међународног друштва школских библиотекара из Дубровника, а време у паузи између двеју сесија било је намењено промоцији књиге *Non imprimatur или Цензура у библиотекарској и издаваштвоу* аутора др Дејана Вукићевића, потпредседника БДС-а. Разговор о књизи водила је мр Маријана Матовић.

Оба конференцијска дана главног дела Конференције, 12. и 13. децембар, протекла су у знаку презентовања кратких стручних радова у трајању до 10 минута, али и полагањем укључивању не тако устаљеног облика

² Исто.

јавног наступа за библиотечко-информациону делатност на подручју Републике Србије – панел и постер-сесији. Програмски одбор је на основу селекције и евалуације приспелих сажетака одабрао и пружио могућност за 23 стручна излагања, једну панел-дискусију и шест постер-презентација. Целокупан и временски добро распоређен програм био је садржан у пет радних сесија са појединачним трајањем од 90 минута.

Церемонију отварања отпочели су гости из МШ Јосиф Маринковић у Вршцу извођењем Монтијеве композиције Чардаш (Димитрије Живојнов, тамбура и Кристина Добросављевић, клавирски сарадник), након чега је уследило упућивање поздравних речи председника БДС-а др Богдана Трифуновића и др Драгане Милуновић, заменице управника Народне библиотеке Србије у својству домаћина Конференције. Завршне музичке тактове у овом сегменту догађаја композицијом „Тарантела” обојили су ведрим нотама из пера Камија Сен-Санса ученици 3. разреда вршачке Средње музичке школе Ева Кокаи на флаути, Марко Даничић на кларинету и Душан Дакић на клавиру. Као знак изузетне партнерске сарадње на пољу продубљивања и отварања библиотечко-информационе делатности према музичкој културно-просветној заједници, гостима из Вршца од стране БДС-а уручена је пригодна захвалница. Водитељ и модератор церемоније отварања била је др Милена Ђорђевић, запослена у Одељењу за програме из културе и протокол Народне библиотеке Србије.

Прва сесија са радним насловом „Мале библиотеке – стандарди, смернице стварност”, коју су водили мр Гордана Ђилас (Библиотека Матице српске) и Славен Попара (Народна библиотека Србије) изнедрила је шест кратких презентација. Бојана Вукотић из Народне библиотеке Србије говорила је о изазовима библиотечких огранака на прекретници, Барбара Кавчић (Министарство културе Републике Словеније) и Виолета Ботацо (секција специјалних библиотека при Библиотекарском друштву Словеније) дале су преглед стручних стандарда за специјалне библиотеке у Словенији у периоду 2018–2028, Александра Пикић из Националне и свеучилишне књижнице у Загребу осврнула се на мале библиотеке у подручју деловања свеучилишне матичне службе из националне библиотеке Хрватске, Виолета Јовичинац Петровић (Народна библиотека „Вук Караџић” из Крагујевца) и Небојша Цвејић (Библиотека шабачка) илустровали су слике из живота малих библиотека кроз презентацију „Мали нису мали, само тако изгледају”, Виолета Ђорђевић из Библиотеке града Београда оснажила је често присутним сценаријом у свом пословном окружењу „Сами у смени – изазови и могућности”, док је Бојана Петраш из Народног музеја у Зрењанину заокружила причу о „Специјалним библиотекама специјалних моћи”.

Динамична дискусија међу учесницима и панелистима у другој радној, тј. панел-сесији под модераторством Милице Шевкушић из Института техничких наука САНУ са др Јеленом Јаћимовић (Стоматолошки факултет Универзитета у Београду), Мирјаном Нешић (Библиотека Београдске политехнике), Обрадом Вучковцем (Институт за нуклеарне науке Винча), Аном Ђорђевић (Библиотека Хемијског факултета Универзитета у Београду) и Миљаном Тодоровић (Библиотека Математичког факултета Универзитета у Београду) осветлила је питања која се тичу библиотека и библиотекара 21. века у академским и научним библиотекама.

У предвиђеном времену за излагаче треће сесије под насловом „Платформе за 21. век”, своја излагања имали су Миљана Тодоровић (Математички факултет Универзитета у Београду) са темом „Нови облици комуникације у библиотеци Математичког факултета у Београду”, др Ђина де Алвис (независни истраживач у библиотечно-информационој делатности из Сингапура) са презентацијом „Трансформације библиотека: Јачање капацитета за будућност”, Марија Гордић и Весна Абадић (Универзитетска библиотека у Крагујевцу) са излагањем „Јединствени идентификатори аутора: пример добре праксе библиотекара академских библиотека”, Обрад Вучковац (Институт за нуклеарне науке Винча) са радом „Управљање истраживачким подацима – нови вид услуге у библиотекама научноистраживачких института” и Ана Павловић (Правни факултет Универзитета у Београду) са приказом „Улога високошколских библиотека у образовању особа оштећеног вида”. Потписнице сесије у својству модератора биле су др Бранка Драгосавац (Правни факултет Универзитета у Београду) и др Татјана Брзуловић Станисављевић (Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”).

Кроз четврту сесију учеснике су водиле Оливера Настић (Библиотека града Београда) и Милица Матијевић (Библиотека „Димитрије Туцовић” из Лазаревца), а презентације су омеђене заједничким радним насловом „Чувари културне баштине”. О специјалним збиркама у служби промоције културног наслеђа на примеру аудио-визуелне грађе за УНЕСКО баштину говорила је Алмедина Салихагић у име Комисије за очување националних споменика културе Сарајева из Босне и Херцеговине. Јасмина Бајо из Градске библиотеке и читаонице у Котору (Црна Гора) представила је активности своје библиотеке у популарисању културне баштине Боке которске, а Јасмина Иванковић и Драгана Маринковић из Библиотеке у Лазаревцу у форми кратког филма поделиле су информације о Библиотеци ОШ „Војислав Вока Савић” из Лазаревца као чувару културног наслеђа. Учесће Марте Банде и Бориса Дончића из Савеза слепих Србије реализовано је

кроз приказ звучне књиге у поменутом удружењу, у периоду 2014–2019, на основу властите свести о познавању, изазовима и резултатима у креирању и колекционарству аудио-записа, а Татјана Јанковић (Архив Србије), Александра Кручичан (Народни музеј у Београду) и Јелена Пушица (Етнографски музеј у Београду) преточиле су културно баштињење музејске и архивске делатности кроз наслов „(Не)мале библиотеке у институцијама културе од изузетног значаја”.

Последња у низу, пета сесија, осликана је презентацијама Хадије Кријешторац из Библиотеке „Вук Караџић” у Пријепољу излагањем „Чаир – специјални огранак Библиотеке Вук Караџић Пријепоље”, Живадинке Јованчевић (Друштво школских библиотекара Србије) и Златка Ахмића (Библиотека Матице српске) темом „Библиотека Средње школе у Тополи – образовни, научни и културни центар општине Топола”, Ане Дуковић, Мирјане Радовановић Пејовић (ОШ Душан Јерковић) и Јасмине Луковић (Народна библиотека Ужице) презентацијом „Школске и јавне библиотеке у дијалогу за промене – сви на добитку”, Милене Димитријевић (Народна библиотека „Вук Караџић” Велико Градиште) говором о иновативним услугама за кориснике малих библиотека, Ане Цветановић (Народна библиотека „Радоје Домановић” Лесковац) радом „Промена перцепције малих библиотека у друштву знања 21 века: маркетинг, рекламирање, видљивост”, Весне Ј. Филиповић Петровић (ОШ „Васа Пелагић” Лесковац) презентацијом „Од проблема до решења – отворено учење ван школе и библиотеке – искуство малих библиотека”, те Драгане Ђорђевић из Градске библиотеке „Анастасије Стојковић” у Руми нарацијом о румској књижевној колонији. Сесији је председавала Ивана Јаношевић из Библиотеке „Влада Аксентијевић” у Обреновцу.

Заинтересовани посетиоци Конференције и заљубљеници у доминантно визуелни облик представљања стручних радова и разговора са њиховим излагачима могли су у оквиру постер-сесије да искористе време током оба конференцијска дана и попричају о темама изложеним на постерима. Своје постере представљали су Данијела Божичковић Радуловић и Зорка Стојановић из Библиотеке „Србољуб Митић” у Малом Црнићу (Како обојити распуст), Јелена Јовин из Библиотеке Матице српске (Мотивисање библиотекара), Јосипа Зетовић са Факултета одгојне и образовне знаности у Осиеку (Истраживања задовољства корисника – пут ка квалитети у високошколској књијници), Катарина Бели и Драгана Глишић из Народне библиотеке „Илија М. Петровић” у Пожаревцу (Стање и перспективе развоја библиотека са једним запосленим у Браничевском округу), Надица Костић, Бојана Митић и Милан Јанковић из Народне библиотеке

Пирот (Девета уметност као чувар културног наслеђа), и Весна Зобунџија са Грађевинског и архитектонског факултета у Осијеку (Креативни књижничар или – како потакнути студенте да заволе књижницу).

За библиотекарe веома допадљиву једноипочасовну радионицу чија су тема искустава корисника у библиотеци одржала је др Ђина де Алвис из Сингапура, гошћа конференције по позиву. На предлог међународне асоцијације библиотечких удружења ИФЛА, као независни стручњак са вишедеценијским искуством и сталним чланством у Ифлиној секцији за јавне библиотеке, колегиница Де Алвис је учесницима радионице пренела своја искуства приступа кориснику у различитим типовима библиотека. Полазници радионице су кроз интуитивне животне појаве и изазове могли да сазнају како се гради корисничко искуство на путу до потпуног уживања током временаведеног у библиотеци.

Конференцијски програм обухватио је и свечану скупштину Библиотекарског друштва Србије, која је у препуном амфитеатру националне библиотеке одржана 13. децембра 2019. године поводом обележавања Дана библиотекарa у Републици Србији. Том приликом су додељене годишње награде Друштва, а уједно су представљени садржај и рубрике другог броја часописа *Библиоџекар* за 2019. годину. Награда „Запис”, која се додељује за трајан допринос развоју библиотечко-информационе делатности додељена је Милану Грби из Британске националне библиотеке, на предлог др Драгане Милуновић, заменице управника Народне библиотеке Србије и руководиоца сектора за библиотечко-информациону делатност. Награду „Стојан Новаковић”, за оригинално ауторско дело на српском језику из области библиотечко-информационе делатности, добиле су ауторке Светлана Јанчић (в. д. управника Народне библиотеке Србије у пензији) и Ана Савић, запослена у Одељењу монографских публикација Народне библиотеке Србије, за публикацију *Каталоџизација монографских извора* у издању Народне библиотеке Србије (предлагач Ласло Блашковић, управник Народне библиотеке Србије), док је награда „Најбољи библиотекар”, за значајне резултате на унапређењу библиотечко-информационе делатности у 2019. години, отишла у руке др Драгани Сабовљев из Народне библиотеке „Жарко Зрењанин” у Зрењанину (предлагачи проф. др Гордана Стокић Симончић, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, др Бранка Драгосавац, запослена у Библиотеци Правног факултета Универзитета у Београду и Горан Траиловић из Градске библиотеке у Панчеву) и Милице Матијевић из Библиотеке „Димитрије Туцовић” у Лазаревцу, уједно чланице организационог одбора Конференције (предлагач Елизабета Георгиев, Народна библиотека „Детко Петров” у Димитровграду).

На богатом, садржајном и временски изузетно динамичном дводневном скупу, који су организатори вредновали високом оценом, пружио се значајан простор за све теме;. Намера је била да се прикажу позитивна искуства у повезивању рада малих и великих библиотека, као што су примери добре праксе, успешно реализовани пројекти и слично, али превасходно се указало на постојање организоване појединачне свести о релативној величини и покретачкој снази библиотека као чинилаца друштвене макро и микро-средине у којој егзистирају.

Факултативна посета изложби „Чистач” у Музеју савремене уметности у Београду, ауторке Марине Абрамовић, била је обезбеђена по завршетку радног дела Конференције.

Одлуком Управног одбора БДС-а са прве редовне седнице одржане у 2020. години, за уредника зборника радова са Конференције, чије се појављивање очекује до краја текуће године, именована је мр Гордана Ђилас, библиотекар-саветник из библиотеке Матице српске у Новом Саду.